

แนวการสอนรายวิชา

GEN 1306

ความเป็นพลเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น
(Citizenship and Local Development)

3 หน่วยกิต (3-0-6)

1. คำอธิบายรายวิชา

การพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้เป็นพลเมืองที่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค และคุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมือง การเสริมสร้างจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบต่อสังคม จิตอาสากับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การปฏิบัติการเรียนรู้ชุมชนภาคสนาม การจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

2.1 เพื่อให้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิมนุษยชน

2.2 เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม พัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย

2.3 เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์ ตัดสินใจและแสดงออกต่อสภาพการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ตามบทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองได้อย่างเหมาะสม

2.4 เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีภาวะผู้นำ จิตสาธารณะ และจิตอาสากับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการเรียนรู้แบบ Active Learning การปฏิบัติการเรียนรู้ชุมชนภาคสนาม และการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

3. Curriculum mapping ● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	1.คุณธรรม จริยธรรม				2. ความรู้		3. ทักษะทางปัญญา			4.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ						
	1	2	3	3	1	2	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป																				
GEN 1306 ความเป็นพลเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น	○	●	○	●	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○			○	●

4. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้
1	<p>ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรายวิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แนะนำเนื้อหาและขอบข่ายของรายวิชา แหล่งศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เอกสารประกอบการเรียน - สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบ Active Learning การเข้าร่วมกิจกรรม และการปฏิบัติการเรียนรู้ชุมชนภาคสนาม การจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น - การวัดและประเมินผลรายวิชา 	3	<ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงสัดส่วนการเรียนการสอนในภาคเรียนนี้ สัดส่วนคะแนน <ol style="list-style-type: none"> 1. คะแนนเก็บ 60 คะแนน 2. สอบกลางภาค 20 คะแนน 3. สอบปลายภาค 20 คะแนน - ชี้แจงการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การวัดประเมินผล การเข้าร่วมกิจกรรม และการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น - ทดสอบความรู้และการประเมินคุณลักษณะ “ความเป็นพลเมือง” ก่อนเรียน - กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสร้างความพร้อมในการเรียนรู้ “Who are you..?” - กิจกรรมการเรียนรู้ “สำนึกความเป็นพลเมือง”
2	<p>ความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย - สิทธิมนุษยชน - ความเสมอภาค - สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมือง 	3	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเรียนรู้ “วิถีสังคมกับความเป็นพลเมือง” - บรรยายเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองตามหลักประชาธิปไตย
3	<p>ความเป็นพลเมืองที่ดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะทางสังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมือง - คุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมือง - พลเมืองกับความเข้มแข็งของสังคม 	3	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดประเด็นให้นักศึกษาร่วมกันคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ “จุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศไทยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของคนไทย” - กิจกรรมเรียนรู้ตามใบงานกิจกรรม - บรรยายเกี่ยวกับ ดัชนีชี้วัดความเป็นพลเมืองที่ดี

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้
4	<p>จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามอัตลักษณ์ของราชภัฏเชียงใหม่ - จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม 	3	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดประเด็นให้นักศึกษาร่วมกันคิดวิเคราะห์ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ตัวชี้วัดความเป็นพลเมือง” - กิจกรรมเรียนรู้ “จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม” - บรรยายเกี่ยวกับจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม
5	<p>จิตอาสากับการพัฒนาท้องถิ่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการแสดงออกถึงพฤติกรรมจิตอาสา - ภาวะผู้นำกับจิตอาสาในการพัฒนาท้องถิ่น - การศึกษาวิเคราะห์สังคม/ชุมชนท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา โดยการจัดทำโครงการ 	3	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมเรียนรู้ “จิตอาสากับการพัฒนา..ชุมชนท้องถิ่น” - บรรยายเกี่ยวกับจิตอาสากับการพัฒนาท้องถิ่น - ปรับพื้นฐาน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “การทำงานเป็นทีม” และ “project-based learning”
6	<p>การประชุมกลุ่มเพื่อคิด+เขียนโครงการในการจัดการปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่นและวางแผนการปฏิบัติงาน</p>	3	<ul style="list-style-type: none"> - Project-based learning** <ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษา(กลุ่ม) ประชุมกลุ่มเพื่อเขียนโครงการ “จิตอาสาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” และแผนปฏิบัติงาน (ทั้งนี้ อาจใช้ข้อมูลเพิ่มตามจากการสำรวจชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้โครงการมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเกิดแผนปฏิบัติงานที่บรรลุผลสำเร็จได้ในเวลาจำกัด) - จัดทำเอกสารโครงการเพื่อขออนุมัติการดำเนินกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เป็นการจัดการเรียนรู้โดยให้การศึกษาแนะนำให้ความช่วยเหลือจาก อาจารย์ผู้สอนประจำวิชา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและคณะกรรมการพัฒนาชุดวิชา GEN 1306)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้
7	การนำเสนอโครงการระหว่างกลุ่ม/ ระหว่างหมู่เรียน พัฒนาปรับปรุงโครงการอีกครั้ง และ เตรียมปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนด	3	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง นักศึกษาทุกหมู่เรียนที่ลงทะเบียนรายวิชานี้ ในภาคการศึกษานั้น (เวทียใหญ่) - มีหน่วยงานกลางที่เป็นผู้ดำเนินการ รวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา และจัดระบบใน การนำเสนอ - มีอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา อาจารย์ที่ ปรึกษาโครงการ และคณะกรรมการพัฒนา ชุดวิชา GEN 1306 เป็นผู้ร่วมประเมิน ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการ ให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด
8	สอบกลางภาค	2	วัน-เวลาสอบตามตารางของมหาวิทยาลัย กำหนด
9	นำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โครงการ ครั้งที่ 1	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน โดยลงพื้นที่ชุมชน ประสานเตรียมความ พร้อมกับหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ เกี่ยวข้อง - สมาชิกกลุ่มพบอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาครั้งที่ 1 เพื่อรายงาน ความก้าวหน้า
10	นำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โครงการ ครั้งที่ 2	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน โดยลงพื้นที่ชุมชน ประสานเตรียมความ พร้อมกับหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่ เกี่ยวข้อง - สมาชิกกลุ่มพบอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาครั้งที่ 2 เพื่อรายงาน ความก้าวหน้า

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้
11-13	ลงมือทำโครงการในชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตามแผนปฏิบัติงานเป็นเวลา 3 สัปดาห์โดยการกำกับดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งประเมินผลโครงการจัดทำรายงานสรุปเพื่อนำเสนอในเวทีใหญ่หรือเวทีสาธารณะต่อไป	9	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาดำเนินงานตามแผนงาน โดยปฏิบัติงานในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง จนสำเร็จ - นักศึกษา ประเมินผลโครงการ จัดทำรายงานสรุปเพื่อเตรียมนำเสนอในเวทีใหญ่หรือเวทีสาธารณะต่อไป - อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ประเมินผลเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้
14	นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการในเวทีใหญ่หรือเวทีสาธารณะ	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษานำเสนอผลการดำเนินงานโครงการ ในเวทีใหญ่หรือเวทีสาธารณะต่อไป - อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ประเมินผลเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้
15	สรุปการเรียนรู้จากการทำโครงการ และ การเรียนรู้จากการเรียนรายวิชานี้พร้อมจัดทำสื่อที่แสดงถึงการทำโครงการ โดยประมวลสรุปนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ (ส่งสัปดาห์ถัดไป)	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษาเข้าชั้นเรียน เพื่อร่วมกันสรุปการเรียนรู้จากการทำโครงการ และการเรียนรู้จากการเรียนรายวิชานี้ - นักศึกษา(กลุ่ม)จัดทำสื่อประมวลสรุปโครงการ โดยนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ในสัปดาห์ถัดไป
16	นำเสนอสื่อออนไลน์ในชั้นเรียน ประเมินผล สอบข้อเขียนสรุปการเรียนรู้	3	<ul style="list-style-type: none"> - นักศึกษานำเสนอสื่อออนไลน์ประมวลสรุปโครงการ - อาจารย์ผู้สอน ประเมินผลเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองและจิตสาธารณะหลังเรียน
17	สอบปลายภาค	2	วัน-เวลาสอบตามตารางของมหาวิทยาลัยกำหนด

Active Learning:

*กิจกรรมเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Experiential Learning ตามแนวคิดของ Kolb (1984) ซึ่งเป็นชุดกิจกรรมที่ออกแบบให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งด้าน cognitive, affective และ psycho-motor domain ผ่านกระบวนการ CE – RO – AC –AE (Concrete Experience – Reflective Observation – Abstract Conceptualization – Active Experiment)

**Project-based learning เป็นการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (วิจารณ์พาดิช, 2555:71-75) เป็นการเรียนรู้ที่เรียนโดยการลงมือทำเป็นโครงงาน (Project) ร่วมมือกันทำเป็นทีม และทำกับปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ผ่านกระบวนการ Define-Plan-Do-Review-Presentation

5. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
1	คะแนนเก็บ 1.1 การเข้าชั้นเรียน/การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน (10 คะแนน) 1.2 ใบงาน/Quiz (30 คะแนน) 1.3 โครงงานรายกลุ่ม (Final Project) (20 คะแนน) 1.3.1 การนำเสนอโครงงาน 1.3.2 ความสม่ำเสมอในการพบอาจารย์ ที่ปรึกษาโครงงาน (5 ครั้ง) 1.3.3 การประเมินประสิทธิผลของโครงงาน (รายกลุ่ม) 1.3.4 Final Report 1.3.5 นวัตกรรม/สื่อออนไลน์เพื่อการเผยแพร่	60
2	สอบกลางภาค	20
3	สอบปลายภาค	20
รวม		100

6. ตำรา/เอกสารหลัก

คณะกรรมการพัฒนารายวิชา ความเป็นพลเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 2562.

เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ความเป็นพลเมืองกับการพัฒนาท้องถิ่น. เชียงใหม่: สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไปและศิลปวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

7. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. 2555. *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.

ธนศวร์ เจริญเมือง. 2551. *พลเมืองเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.

สุพรรณณี ไชยอำพร และสนิท สมัครการ. 2547. *การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนา แนวความคิดและวิธีการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

Richard, B. 2008. *Citizenship: A very short introduction*. NY: Oxford University Press.

United Nations 2017. *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*.

8. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา ส.ค.ส.. 2560. Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทย *สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน*.

กาญจนา แก้วเทพ. 2538. *การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ: สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.

โกวิท พวงงาม. *ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา ความหมาย เครื่องชี้วัด แนวความคิด ทฤษฎี แนวทางและยุทธศาสตร์*. เอกสารประกอบการสอนวิชายุทธศาสตร์และกระบวนการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .

ราชกิจจานุเบกษา. 2561. *ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580)*.

อนเนก เหล่าธรรมทัศน์. 2556. *การเมืองของพลเมืองสู่สหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ คบไฟ.

อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ. 2548. *การศึกษาในวิถีชุมชน การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุดโครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Green, Edward C. 1986. *Practicing Development Anthropology* . United States of America: Westview Press.

Ife, Jim. 1999. *Community Development: Creating community alternatives-vision, analysis and practice*. Australia: Wesley Longman.